

มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญห
การเผาในพื้นที่เกษตรกรรม
ปี 2567/68
ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม

ปี 2567/68

ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สารบัญ

	หน้า
1. บทนำ	1
2. วัตถุประสงค์	1
3. เป้าหมาย	2
4. กรอบแนวคิด	2
5. ข้อมูลพื้นฐาน	3
6. มาตรการดำเนินงาน	6
6.1 การเฝ้าระวัง สร้างการรับรู้ และป้องปรามการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม	6
6.2 การส่งเสริมการเกษตรเพื่อแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม	7
7. กลไกการดำเนินการ	10
8. แหล่งงบประมาณ	10
9. ระยะเวลาดำเนินงาน	10
10. การรายงานสถานการณ์และผลการดำเนินงาน	10
11. ภาคผนวก 1 - 2	

มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม ปี 2567/68

ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

1. บทนำ

เนื่องจากประเทศไทยจะเข้าสู่สถานการณ์ฝุ่นละออง หมอกควัน และไฟป่า จะมีแนวโน้มสูงขึ้นช่วงปลายปีต่อเนื่องถึงต้นปีเป็นประจำทุกปี เริ่มจากพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ต่อด้วยภาคกลางและภาคตะวันตก พื้นที่ 17 จังหวัดภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีแหล่งกำเนิดและกิจกรรมในพื้นที่ ได้แก่ ไฟป่า การเผาในพื้นที่เกษตร หมอกควันข้ามแดน การจราจรและขนส่ง โรงงานอุตสาหกรรม ประกอบกับสภาพอุตุนิยมวิทยาช่วงต้นปีความกดอากาศสูง ทำให้อากาศปิด ลมสงบ ส่งผลให้เกิดการสะสมของฝุ่นละอองในพื้นที่เกินมาตรฐาน โดยผลกระทบจากสถานการณ์ดังกล่าวไม่เพียงแต่สร้างผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน แต่ยังส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมในวงกว้าง และเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ

เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขสถานการณ์ฝุ่นละออง หมอกควัน และไฟป่า คณะรัฐมนตรี ในการประชุมเมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2567 ได้มีมติเห็นชอบมาตรการรับมือสถานการณ์ไฟป่า หมอกควัน และฝุ่นละออง ปี ๒๕๖๘ โดยมีกลไกการดำเนินการประกอบด้วย การรับมือสถานการณ์ไฟป่า การจัดการการเผาในพื้นที่เกษตร การควบคุมฝุ่นละอองในเขตเมือง และการจัดการหมอกควันข้ามแดน รวมทั้งกำหนดแนวทางการปฏิบัติการและกลไกการบริหารจัดการ มีการวางแผนปฏิบัติทั้งในระดับประเทศ ระดับกลุ่มพื้นที่ (Cluster) และระดับจังหวัดรัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาสถานการณ์ฝุ่นละออง หมอกควัน และไฟป่า พร้อมกลไกการบริหารจัดการ และมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการขับเคลื่อนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM_{2.5}) ภาคการเกษตร ได้เห็นความสำคัญ ในการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM_{2.5}) ที่เกิดจากการเผาเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร จึงมีมติในการประชุมครั้งที่ 3/2567 เมื่อวันที่ 17 ธันวาคม 2567 เห็นชอบมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม ปี 2567/68 เพื่อใช้เป็นกรอบดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม โดยมีมาตรการเชิงสมัครใจ เช่น การขอความร่วมมือและการสร้างแรงจูงใจแบบมีเงื่อนไข และมาตรการเชิงกฎหมาย เช่น การตัดสิทธิความช่วยเหลือชดเชยต่าง ๆ จากภาครัฐ หากตรวจพบว่ามี การเผาในพื้นที่เกษตรกรรมของตนเอง การส่งเสริมการเกษตรที่ปลอดการเผา และการรณรงค์สร้างความตระหนักรู้ในสังคม เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การเผาในพื้นที่เกษตรกรรม

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อลดการเผาเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในพื้นที่เกษตรกรรม

2.2 เพื่อแปรรูปหรือใช้ประโยชน์จากเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร โดยสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรม การแปรรูป หรือการนำไปใช้ในอุตสาหกรรมอื่น ๆ เพื่อสร้างรายได้และความยั่งยืนทางเศรษฐกิจแก่เกษตรกร

2.2 เพื่อสร้างความเข้าใจแก่เกษตรกรถึงผลกระทบของการเผาและสนับสนุนการใช้วิธีการจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรทางเลือกที่ไม่ก่อให้เกิดมลพิษ

2.3 เพื่อสนับสนุนให้เกิดการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม

2.4 เพื่อป้องกันและลดผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและสิ่งแวดล้อมจากการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม

3. เป้าหมาย

3.1 เป้าหมาย: ควบคุมพื้นที่เผาไหม้จากการเผาข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อยโรงงาน (ลดลงจากปี 2567)

- (1) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ลดลงร้อยละ 20
- (2) 17 จังหวัดภาคเหนือ ลดลงร้อยละ 30
- (3) ภาคกลาง ลดลงร้อยละ 10
- (4) ภาคตะวันตก ลดลงร้อยละ 15

3.2 กลุ่มพืชเป้าหมาย

- (1) นาข้าว ลดลงร้อยละ 30
- (2) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ลดลงร้อยละ 10
- (3) อ้อยโรงงาน ลดลงร้อยละ 15

3.3 การติดตามผลในช่วงปฏิบัติการ : ควบคุมจำนวนจุดความร้อนจากการเผาไหม้

3.4 ความสำเร็จในการจัดการไฟในพื้นที่เกษตร

(1) มีเกษตรกรลงทะเบียนจัดการเชื้อเพลิงผ่านระบบบริหารจัดการเชื้อเพลิงไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของเกษตรกรที่มีความจำเป็นต้องจัดการเชื้อเพลิง

(2) การจัดการไฟจำเป็นที่มีการควบคุม (มีการขอเปลี่ยนแปลง ไม่เผากลางคืน ไม่เผาข้ามคืน) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ของเกษตรกรที่ลงทะเบียนในระบบบริหารจัดการเชื้อเพลิง

4. กรอบแนวคิด

มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม ปี 2567/68 มีกรอบการดำเนินงานการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) อย่างบูรณาการ ด้วยกรอบแนวคิดการติดตามสถานการณ์ การเฝ้าระวังและป้องปรามล่วงหน้า ผ่านการส่งเสริมการขึ้นทะเบียนเกษตรกรและพื้นที่ที่จำเป็นต้องจัดการเชื้อเพลิง พร้อมทั้งบริหารจัดการการเผาในพื้นที่ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่เหมาะสม พร้อมทั้งวิเคราะห์และแจ้งข้อมูลในพื้นที่และทำความเข้าใจกับเกษตรกร เพื่อสร้างความตระหนักถึงผลกระทบ และแนวทางแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน รวมถึงการกำหนดมาตรการจูงใจโดยการสนับสนุนให้เกษตรกรที่ไม่มีการเผาในพื้นที่ที่ได้รับสิทธิประโยชน์และความช่วยเหลือจากภาครัฐ พร้อมทั้งการใช้มาตรการทางกฎหมายเท่าที่จำเป็นอย่างเหมาะสม ควบคู่กับมาตรการทางสังคมเพื่อสร้างความเข้าใจและส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การเผาในพื้นที่เกษตรกรรม ตลอดจนการส่งเสริมการเกษตรเพื่อแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม ภายใต้กลไกการบริหารจัดการทั้งในระดับกระทรวง ระดับจังหวัดในพื้นที่อย่างเป็นระบบ

5. ข้อมูลพื้นฐาน

จากข้อมูลสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) หรือ GISTDA ที่ได้มีการติดตามตรวจสอบสถานการณ์การเผาในที่โล่งของประเทศไทยจากดาวเทียม TERRA และ AQUA ระบบ MODIS ระหว่างวันที่ 1 มกราคม - 31 พฤษภาคม 2567 พบว่ามีจุดความร้อนทั้งหมด 16,916 จุด แบ่งเป็น พื้นที่เกษตร 3,255 จุด พื้นที่เขต ส.ป.ก. 1,864 จุด พื้นที่ป่าอนุรักษ์ 5,449 จุด พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ 4,779 จุด พื้นที่ริมทางหลวง 223 จุด พื้นที่ชุมชนและอื่น ๆ 1,346 จุด โดยจุดความร้อนสะสมสูงสุดพบในพื้นที่ ภาคเหนือตอนบน (9 จังหวัด ได้แก่ แม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ ลำปาง น่าน เชียงราย อุดรดิตถ์ แพร่ พะเยา ลำพูน) (6,600 จุด) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (4,114 จุด) และภาคเหนือตอนล่าง (8 จังหวัด ได้แก่ ตาก เพชรบูรณ์ กำแพงเพชร อุทัยธานี นครสวรรค์ สุโขทัย พิษณุโลก พิจิตร) (2,345 จุด)

ตารางที่ 1 จุดความร้อนสะสมในประเทศไทย ปี 2567 จำแนกตามรายภาค

ภาค	จังหวัด	จำนวนจุด ความร้อน
ภาคเหนือตอนบน	เชียงราย เชียงใหม่ น่าน พะเยา แพร่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน และอุดรดิตถ์	6,600
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครพนม นครราชสีมา บึงกาฬ บุรีรัมย์ มหาสารคาม มุกดาหาร ยโสธร ร้อยเอ็ด เลย ศรีสะเกษ สกลนคร สุรินทร์ หนองคาย หนองบัวลำภู อำนาจเจริญ อุตรธานี และอุบลราชธานี	4,114
ภาคเหนือตอนล่าง	ตาก เพชรบูรณ์ กำแพงเพชร อุทัยธานี นครสวรรค์ สุโขทัย พิษณุโลก พิจิตร	2,345
ภาคตะวันตก	กาญจนบุรี นครปฐม ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี ราชบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร และสุพรรณบุรี	1,902
ภาคตะวันออก	จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ตราด นครนายก ปราจีนบุรี ระยอง และสระแก้ว	956
ภาคกลาง	กรุงเทพมหานคร ชัยนาท นนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา ลพบุรี สมุทรปราการ สระบุรี สิงห์บุรี และอ่างทอง	627
ภาคใต้	กระบี่ ชุมพร ตรัง นครศรีธรรมราช นราธิวาส ปัตตานี พังงา ภูเก็ต ยะลา ระนอง สงขลา สตูล และสุราษฎร์ธานี	372

ตารางที่ 2 จุดความร้อนสะสมในประเทศไทย ปี 2567 รายจังหวัด

ภาค	จังหวัด	จุดความร้อนจำแนกตามพื้นที่ของหน่วยงาน						รวมทั้ง หมด
		ป่า อนุรักษ์	เขต ส.ป.ก.	ป่าสงวน แห่งชาติ	พื้นที่ ริมทาง หลวง	พื้นที่ เกษตร	ชุมชน และอื่น ๆ	
ภาคเหนือ ตอนบน	เชียงใหม่	743	56	734	2	19	33	1,587
	แม่ฮ่องสอน	835	3	678	0	18	29	1,563
	น่าน	281	34	473	2	31	25	846
	เชียงราย	102	38	506	3	41	32	722
	ลำปาง	266	34	311	5	33	22	671
	อุตรดิตถ์	260	17	77	6	41	12	413
	แพร่	83	28	169	1	13	8	302
	พะเยา	145	17	71	0	17	11	261
	ลำพูน	115	11	85	2	9	13	235
ภาคตะวันออกเฉียง เหนือ	ชัยภูมิ	408	133	88	9	104	105	847
	นครราชสีมา	25	134	62	4	149	39	413
	ขอนแก่น	66	89	36	8	151	41	391
	เลย	49	49	137	3	32	8	278
	สกลนคร	33	42	27	10	106	56	274
	อุบลราชธานี	44	29	52	2	80	24	231
	อุดรธานี	41	53	43	2	59	20	218
	บุรีรัมย์	10	35	9	4	132	19	209
	ร้อยเอ็ด	0	69	2	1	85	28	185
	กาฬสินธุ์	12	21	41	0	86	12	172
	นครพนม	9	11	12	1	77	30	140
	สุรินทร์	1	62	5	0	54	11	133
	ศรีสะเกษ	15	20	3	4	66	4	112
	หนองบัวลำภู	14	38	16	2	21	13	104
	มุกดาหาร	24	14	37	0	22	4	101
	มหาสารคาม	0	9	4	0	52	25	90
	ยโสธร	2	11	9	1	45	6	74
	หนองคาย	0	3	19	1	19	10	52
	อำนาจเจริญ	2	11	8	1	22	7	51
	บึงกาฬ	0	13	1	0	15	10	39
ภาคเหนือ ตอนล่าง	ตาก	410	43	312	1	12	17	795
	เพชรบูรณ์	101	112	70	6	148	34	471
	อุทัยธานี	140	38	70	3	18	7	276
	นครสวรรค์	59	54	19	2	109	28	271
	กำแพงเพชร	122	32	46	1	34	16	251
	พิจิตร	38	11	35	1	15	7	107
	สุโขทัย	24	12	41	2	16	5	100
	พิจิตร	0	10	0	2	56	6	74

ภาค	จังหวัด	จุดความร้อนจำแนกตามพื้นที่ของหน่วยงาน						รวมทั้ง ทั้งหมด
		ป่า อนุรักษ์	เขต ส.ป.ก.	ป่าสงวน แห่งชาติ	พื้นที่ ริมทาง หลวง	พื้นที่ เกษตร	ชุมชน และอื่น ๆ	
ภาคตะวันตก	กาญจนบุรี	806	67	200	6	111	148	1,338
	ราชบุรี	27	23	40	4	29	54	177
	สุพรรณบุรี	16	18	17	8	83	16	158
	เพชรบุรี	29	5	37	4	21	19	115
	ประจวบคีรีขันธ์	1	4	6	0	46	11	68
	นครปฐม	0	0	0	3	20	8	31
	สมุทรสาคร	0	0	0	0	3	5	8
	สมุทรสงคราม	0	0	0	1	5	1	7
ภาคตะวันออก	สระแก้ว	20	154	41	4	51	10	280
	ปราจีนบุรี	9	28	12	10	150	32	241
	นครนายก	0	10	0	5	111	19	145
	ชลบุรี	15	9	1	6	42	15	88
	ฉะเชิงเทรา	0	12	9	3	31	13	68
	ระยอง	0	1	4	2	21	26	54
	จันทบุรี	6	1	10	1	17	9	44
	ตราด	0	10	12	0	10	4	36
ภาคกลาง	ลพบุรี	3	37	44	4	122	25	235
	พระนครศรีอยุธยา	0	3	0	9	92	29	133
	ปทุมธานี	0	3	0	24	14	32	73
	สระบุรี	4	11	4	4	25	8	56
	ชัยนาท	0	6	1	0	32	4	43
	อ่างทอง	0	0	0	3	22	2	27
	สิงห์บุรี	0	0	0	3	20	1	24
	กรุงเทพมหานคร	0	0	0	6	6	7	19
	สมุทรปราการ	0	0	0	3	2	7	12
	นนทบุรี	0	0	0	2	2	1	5
ภาคใต้	สุราษฎร์ธานี	4	28	17	4	49	11	113
	กระบี่	0	24	9	2	19	3	57
	นราธิวาส	21	0	2	0	9	11	43
	สงขลา	5	3	0	2	23	7	40
	ชุมพร	0	2	2	1	10	11	26
	ปัตตานี	0	0	0	1	17	2	20
	ตรัง	1	6	1	0	10	1	19
	นครศรีธรรมราช	3	1	2	0	8	3	17
	พังงา	0	2	0	2	9	4	17
	ยะลา	0	0	0	3	1	5	9
	ระนอง	0	0	0	0	4	3	7
	ภูเก็ต	0	0	0	1	1	1	3
	สตูล	0	0	0	0	0	1	1
รวมทั้ง ทั้งหมด		5,449	1,864	4,779	223	3,255	1,346	16,916

6. มาตรการดำเนินงาน

มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม ปี 2567/68 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม ที่เป็นสาเหตุหลักของปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM_{2.5}) ดังนี้

6.1 การเฝ้าระวัง สร้างการรับรู้ และป้องปรามการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม

(1) การติดตามสถานการณ์และตรวจสอบจุด Hot Spot ในปี 2568

(1.1) ใช้ข้อมูลจากระบบ VIIRS ในการติดตามสถานการณ์การเผาในพื้นที่เกษตร

(1.2) นำข้อมูลจุด Hot Spot และพื้นที่เผาไหม้ ทาบกับพื้นที่แปลงเกษตรกรรม ทุก 15 วัน และส่งให้ชุดปฏิบัติการอำเภอ/ตำบล ที่แต่งตั้งโดยผู้ว่าราชการจังหวัด ลงพื้นที่ประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจกับเกษตรกรในพื้นที่ แจ้งสิทธิการได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ และสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับผลกระทบและแนวทางการแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม

(2) การตัดสิทธิการได้รับความช่วยเหลือชดเชยต่าง ๆ จากภาครัฐ หากตรวจพบที่มีการเผาในพื้นที่เกษตรกรรมของตนเอง

(2.1) เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (สปก.) กำหนดหน้าที่ให้เกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดิน ห้ามกำจัดวัสดุทางการเกษตร ฟางข้าว ตอซังข้าว ซังข้าวโพด หญ้า หรือขยะมูลฝอย หรือสิ่งอันไม่พึงประสงค์ใด ๆ โดยการเผาอันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพดิน หรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่สิ่งก่อสร้างในโครงการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หรือการทำประโยชน์ในที่ดินของเกษตรกรอื่น หรือสภาพแวดล้อม ถ้าเกษตรกรไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีหนังสือเตือนให้ปฏิบัติ ให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนด ถ้าเกษตรกรยังคงฝ่าฝืนโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมหรือผู้ซึ่งเลขาธิการฯ มอบหมายจะมีคำสั่งให้สิ้นสิทธิ์และต้องออกจากที่ดิน

(2.2) เกษตรกรในพื้นที่นิคมสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ จะชะลอการได้รับหนังสือแสดงการทำประโยชน์ (กสน. 5) ซึ่งเอกสารดังกล่าวสามารถนำไปขออนุญาตที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ตามประมวลกฎหมายที่ดินได้ โดยต้องได้รับความเห็นชอบจากสหกรณ์ที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ตาม มาตรา 40 ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM_{2.5}) ภาคการเกษตร ในพื้นที่นิคมสหกรณ์ จึงขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งให้สำนักงานสหกรณ์จังหวัดเพื่อให้ นิคมสหกรณ์ดำเนินการประชาสัมพันธ์ แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน โดยมีให้มีการเผาในพื้นที่นิคมสหกรณ์

(2.3) เกษตรกรในพื้นที่เกษตรทั่วไป ให้หน่วยงานกำหนดคุณสมบัติหรือเงื่อนไขการเข้าร่วมโครงการต่าง ๆ ของรัฐ ต้องเป็นเกษตรกรที่พื้นที่/แปลงเกษตร ไม่มีมีการเผาในฤดูกาลการผลิต 2568 และประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรรับรู้ โดยเริ่มดำเนินการเดือนมกราคม 2568 เป็นต้นไป เช่น โครงการสนับสนุน ค่าบริหารจัดการ และพัฒนาคุณภาพผลผลิตเกษตรกรผู้ปลูกข้าว (ไร่ละ 1,000 บาท) การอนุมัติสินเชื่อให้แก่เกษตรกรผ่านกองทุนที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำกับ เป็นต้น

(3) การประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ และป้องปรามการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม

(3.1) จัดทำฐานข้อมูลพื้นที่เพาะปลูกข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อยโรงงาน และข้อมูลเกษตรกร แยกรายจังหวัด และส่งให้จังหวัดและหน่วยที่รับผิดชอบในแต่ละพื้นที่

(3.2) ออกประกาศและแจ้งให้เกษตรกรมาขึ้นทะเบียนและแจ้งจำนวนพื้นที่ที่มีความจำเป็นต้องบริหารการเผาและนำลงระบบปฏิบัติการ ผ่านระบบสนับสนุนการตัดสินใจการจัดการเชื้อเพลิง (Burn Check) โดยลงทะเบียนแจ้งความประสงค์ ได้ 2 ช่องทาง คือ 1. ลงทะเบียนผ่านเว็บไซต์ <http://burncheck.com> 2. ผ่านแอปพลิเคชัน “burncheck” บนโทรศัพท์มือถือสมาร์ทโฟน สามารถดาวน์โหลดได้ทั้งระบบ IOS และ Android เพื่อลงทะเบียนขออนุญาตบริหารจัดการเชื้อเพลิงในพื้นที่ ทั้งนี้ สำหรับประชาชนที่ไม่สามารถลงทะเบียนผ่านโทรศัพท์มือถือแบบสมาร์ทโฟนได้ ให้มีการแจ้งลงทะเบียนผ่านเจ้าหน้าที่ในพื้นที่

- ออกประกาศให้เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียน แจ้งความต้องการและระยะเวลาที่จะบริหารการเผาในระบบปฏิบัติการที่จัดทำไว้หรือระบบที่จังหวัดออกแบบไว้ โดยการประกาศให้สอดคล้องกับระยะเวลาช่วงการเก็บเกี่ยวการปลูกข้าวและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในแต่ละจังหวัด

- บริหารจัดการไฟในพื้นที่เกษตรที่เพาะปลูกข้าว และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในช่วงเก็บเกี่ยวตามรายชื่อเกษตรกรและจำนวนพื้นที่ที่ขึ้นทะเบียนในระบบปฏิบัติการบริหารจัดการเชื้อเพลิงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

- จัดชุดปฏิบัติการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และฝ่ายปกครอง เผ่าระวังการเผาในพื้นที่และกำกับควบคุมการบริหารการเผาให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

6.2 การส่งเสริมการเกษตรเพื่อแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม

(1) ดำเนินการภายใต้หลัก 3R

- Re-Habit การปรับเปลี่ยนนิสัยหรือพฤติกรรมกรรมการปลูกพืชแบบไม่เผา เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อย (รวมถึงนาข้าว) ในพื้นที่เดิม โดยปรับเปลี่ยนรูปแบบการปลูกที่ไม่เผา ได้ดำเนินการปรับเปลี่ยนนิสัยหรือพฤติกรรมของเกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ โดยพัฒนามาตรฐานเพิ่มเติม เป็น GAP PM_{2.5} Free Plus ควบคู่กับ GAP

- Replace with High value crops การปลูกทดแทนจากพืชล้มลุก เป็นพืชที่มีมูลค่าสูง เช่น ไม้ผล (กาแฟ มะคาเดเมีย อะโวคาโด มะม่วง) หรือ ไม้ยืนต้น (ปาล์ม และไม้โตเร็วที่มีศักยภาพในการกักเก็บคาร์บอน)

- Replace with Alternate crops การปลูกทดแทนในพื้นที่นาปรัง ซึ่งหากมีการปรับเปลี่ยนจากการปลูกข้าวนาปรังเป็นพืชหลังนาที่มีศักยภาพและใช้น้ำน้อย เช่น พืชตระกูลถั่ว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ นอกจากจะเป็นการลดการเผาซึ่งเป็นสาเหตุหลักของ PM_{2.5} แล้ว ในกรณีปลูกพืชตระกูลถั่วจะเป็นการเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน ในกรณีปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จะเป็นการชดเชยปริมาณที่มีการปรับลดพื้นที่ในเขตภาคเหนือ รวมถึงลดความเสี่ยงจากราคาข้าวตกต่ำเนื่องจากมีผลผลิตออกมาก ลดปัญหาการขาดแคลนน้ำจากการทำนา ยังเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรชาวนาจากการขายผลผลิตพืชหลังนารวมถึงอาจมีรายได้จากคาร์บอนเครดิตจากการลดปริมาณก๊าซเรือนกระจก (ก๊าซมีเทน) จากการทำนาข้าวได้อีกด้วย

(2) การดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรที่ลดการเผา

(2.1) งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2568 จำนวน 9 หน่วยงาน ได้แก่ กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน กรมประมง กรมปศุสัตว์ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรมการข้าว สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ และสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) รวม 25 โครงการ งบประมาณรวมทั้งสิ้น 366.9378 ล้านบาท

ตารางที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2568 ในการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรที่ปลอดภัย

แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม	งบประมาณ ล้านบาท	หน่วยงาน
1. โครงการส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม กิจกรรม : ส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 1. พื้นที่เรียนรู้ 76 จังหวัด และ กทม. 2. พื้นที่แปลงขยายผลการใช้จุลินทรีย์ย่อยสลายต่อซัง 6 จังหวัด 3. แปลงเรียนรู้การบริหารจัดการพื้นที่ฯ 4. แปลงทดสอบกิจกรรมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 10 จังหวัด 5,000 ไร่ 48 จังหวัด	24.0000	กสก
2. โครงการส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมีทางการเกษตร กิจกรรมหลักส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร - ไถกลบตอซังเพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุและแร่ธาตุวัตถุ - รมรงค์ไถกลบตอซัง กิจกรรมหลักส่งเสริมการไถกลบและผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อการลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก - ไถกลบตอซัง / - ผลิตปุ๋ยหมักสูตร พด.	22.0000 6.8000 3.8000 3.0800 15.1200 7.9800 7.1400	พด
3. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน กิจกรรม : สร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการประมง	2.2064	ปม
4. โครงการ : เพิ่มศักยภาพด้านอาหารสัตว์ กิจกรรมหลัก : สร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร กิจกรรมย่อย : การพัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรมการบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเป็นอาหารสัตว์ (Motor Pool)	8.8550	ปศ
5. โครงการลดการเผาเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน	8.4620 งบปกติ (7.1250) งบกองทุน ปฏิรูปที่ดิน (1.3370)	ส.ป.ก.
6. โครงการส่งเสริมการผลิตวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มของสถาบันเกษตรกร	55.9170	กสส
7. โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร	22.1085	กข
8. โครงการการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการผลิตข้าวอย่างยั่งยืนเพื่อลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก	67.6980	(89.8065)
9. โครงการยกระดับมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตร กิจกรรม : การพัฒนาและยกระดับมาตรฐานการผลิตพืชสมุนไพรเศรษฐกิจอย่างครบวงจร กิจกรรม : การยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นสู่มาตรฐานสินค้าเกษตรมูลค่าสูง กิจกรรม : การจัดทำมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติที่ดีสำหรับการผลิตพืชปลอดภัย กิจกรรม : การฝึกอบรม หลักสูตรระบบ Supplier Audit และ มกษ. 4402 สำหรับสถานประกอบการผู้ผลิตอาหารสัตว์	1.0000 0.7484 0.3031 0.0050	มกอช (2.8785)
10. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน กิจกรรม : การพัฒนาและยกระดับเกษตรกรผู้ผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์	0.3000	
11. โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ กิจกรรม : การพัฒนาระบบการผลิตตามมาตรฐานโดยใช้ระบบการรับรองแบบกลุ่ม	0.5220	
12.โครงการด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพบนพื้นที่สูง ในพื้นที่โครงการหลวง (ไม้ดอก/ไม้ผล/เกษตรอินทรีย์/ผักสมุนไพร/การเลี้ยงสัตว์และประมง/พืชไร่/GAP)	16.2600	สวพส (76.8124)
13. โครงการด้านการพัฒนาอาชีพที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง 44 แห่ง)	20.6712	

แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม	งบประมาณ ล้านบาท	หน่วยงาน
14. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการตลาดและสถาบันเกษตรกร	4.4500	
15. โครงการต้นแบบการปรับระบบเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อแก้ไขปัญหาการเผาและฝุ่นควันบนพื้นที่สูงของประเทศอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษา อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ (สนับสนุนทุนโดย สวก.)	12.5000	
16. โครงการด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง 44 แห่ง)	4.7112	
17. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพระบบการปรับปรุงดินและน้ำ ให้เหมาะสมบนพื้นที่สูง	1.9700	
18. โครงการจัดทำแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน และบริหารจัดการพื้นที่บนพื้นที่สูงอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยการมีส่วนร่วม	2.5000	
19. โครงการแก้ไขปัญหาภัยแล้งบนพื้นที่สูงอย่างครบวงจร ภายใต้การบูรณาการและการมีส่วนร่วมของชุมชน	2.0000	
20. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเพื่อลดก๊าซเรือนกระจกและเพิ่มศักยภาพการกักเก็บคาร์บอน	2.5000	
21. โครงการเตรียมความพร้อมการจัดการศัตรูพืชในวิกฤตโลกร้อนและเฝ้าระวังการปนเปื้อนมลพิษในสิ่งแวดล้อม	4.8500	
22. โครงการป่าชาวบ้านในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้าฯ และการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน	2.4000	
23. โครงการปลูกไม้เศรษฐกิจผสมผสานในแปลงเกษตรกรเพื่อสร้างรายได้และเพิ่มพื้นที่สีเขียวบนพื้นที่สูง	2.0000	
24. โครงการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกอย่างยั่งยืนและการจัดการเพื่อมุ่งสู่สังคมคาร์บอนต่ำ กิจกรรม การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการเผาไหม้ที่ก่อให้เกิดฝุ่นควัน PM _{2.5} ในภาคเกษตร	56.1000	กวก. (76.0000)
25. โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร กิจกรรม การเพิ่มมูลค่าวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรด้วยการผลิตไบโอชาร์แบบครบวงจร	19.9000	

(2.2) การขอรับการจัดสรรงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม ปี 2568 จำนวน 4 โครงการ วงเงินงบประมาณ 623,531,051 บาท

(2.2.1) โครงการปรับเปลี่ยนพืชที่มีมูลค่าสูง และส่งเสริมการใช้จุลินทรีย์ย่อยสลายต่อซัง เพื่อลดการเผาในพื้นที่เกษตร โดยกรมวิชาการเกษตร สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) กรมส่งเสริมการเกษตร และกรมการข้าวงบประมาณ 301,200,000 บาท

(2.2.2) โครงการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชตระกูลถั่วคุณภาพดีเพื่อแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม และส่งเสริมการปลูกพืชหลังนาของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปี 2568 โดยกรมวิชาการเกษตร งบประมาณ 106,891,551 บาท

(2.2.3) โครงการพัฒนาเกษตรบนพื้นที่สูงด้วยระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อลดการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม โดยกรมพัฒนาที่ดิน และสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) งบประมาณ 48,394,600 บาท

(2.2.4) โครงการบรรเทาปัญหาหมอกควันและฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) ปฏิบัติการตัดแปรสภาพอากาศเพื่อบรรเทาปัญหาหมอกควันและฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) โดยกรมฝนหลวงและการบินเกษตร งบประมาณ 167,044,900 บาท

7. กลไกการดำเนินการ

7.1 ระดับกระทรวง

(1) คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM_{2.5})

ภาคการเกษตร : รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธาน

(2) ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ : รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายถาวร ทัศนใจ) เป็นผู้อำนวยการศูนย์ฯ

7.2 ระดับจังหวัด

ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร จังหวัด : ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นผู้อำนวยการศูนย์ฯ

8. แหล่งงบประมาณ

8.1 งบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ของหน่วยงาน

8.2 งบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

9. ระยะเวลาดำเนินงาน ตั้งแต่ 1 มกราคม – 31 พฤษภาคม 2568

10. การรายงานสถานการณ์และผลการดำเนินงาน

10.1 ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตรจังหวัด รายงานข้อมูลสถานการณ์และผลการดำเนินงานรายงานต่อผู้อำนวยการศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทุก 15 วัน

10.2 ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ติดตามสถานการณ์ ประสานข้อมูลระหว่างศูนย์ติดตามฯ จังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สรุปรายงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทุก 15 วัน

ภาคผนวก

<https://s.moac.go.th/E3YYre>

ภาคผนวก ๑ มาตรการรับมือสถานการณ์ไฟฟ้า หมอกควัน และฝุ่นละออง ปี ๒๕๖๘
ภาคผนวก ๒ แบบฟอร์มการรายงานผลการดำเนินงาน

มาตรการรับมือสถานการณ์ไฟป่า หมอกควัน และฝุ่นละออง ปี ๒๕๖๘

๑. ความเป็นมา

สถานการณ์ฝุ่นละออง PM_{2.5} ที่จะมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นและมีค่าเกินมาตรฐานอยู่ในระดับมีผลกระทบต่อสุขภาพ จะเริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลเป็นลำดับแรก ต่อด้วยภาคกลางและภาคตะวันตก และตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ จะพบในพื้นที่ ๑๗ จังหวัดภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีแหล่งกำเนิดหลักและกิจกรรมในแต่ละพื้นที่ ได้แก่ ไฟป่า การเผาในพื้นที่เกษตร หมอกควันข้ามแดน การจราจรและขนส่ง โรงงานอุตสาหกรรม ประกอบกับสภาพอุตุนิยมวิทยาในช่วงต้นปีที่มีความกดอากาศสูง แผ่ลงมาปกคลุมประเทศไทย ทำให้อากาศปิด ลมสงบ ฝุ่นละอองไม่ฟุ้งกระจายและสะสมในพื้นที่จนเกินมาตรฐาน

รัฐบาลให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาฝุ่นละออง PM_{2.5} ซึ่งเป็นวาระแห่งชาติมาตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ โดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ดำเนินงานและบูรณาการการแก้ไขปัญหาร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาชน มีการถอดบทเรียนเพื่อยกระดับการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองในแต่ละปีอย่างต่อเนื่อง โดยปี ๒๕๖๗ ทุกภาคส่วนร่วมดำเนินงานภายใต้มาตรการแก้ไขปัญหาฝุ่นพิษ PM_{2.5} ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๖ ทำให้สถานการณ์ฝุ่นละอองและสถานการณ์จุดความร้อนในช่วงวิกฤตของปี ๒๕๖๗ มีแนวโน้มดีขึ้น

แม้ว่าสถานการณ์จะมีแนวโน้มดีขึ้นกว่าปีที่ผ่านมาในหลายพื้นที่และภาพรวมของประเทศ แต่ยังคงพบปริมาณฝุ่นละอองเกินมาตรฐานในหลายช่วงเวลา รวมถึงยังพบจุดความร้อนเป็นจำนวนมากในพื้นที่ป่าและพื้นที่เกษตรกรรม ซึ่งในบางพื้นที่มีจำนวนจุดความร้อนเพิ่มขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา ประกอบกับสภาวะทางอุตุนิยมวิทยาในช่วงฤดูหนาว จะส่งผลให้เกิดการสะสมของฝุ่นละอองในบรรยากาศและมีปริมาณสูงขึ้น และบางช่วงเวลายังคงต้องเผชิญกับหมอกควันข้ามแดนที่เกิดจากการเผาในประเทศเพื่อนบ้าน ดังนั้น กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงร่วมกับทุกภาคส่วนจัดทำมาตรการรับมือสถานการณ์ไฟป่า หมอกควัน และฝุ่นละออง ปี ๒๕๖๘ เพื่อป้องกันและลดผลกระทบต่อประชาชน

๒. กรอบแนวคิด

แนวทางยกระดับมาตรการรับมือสถานการณ์ไฟป่า หมอกควัน และฝุ่นละออง ปี ๒๕๖๘ ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด มีกรอบแนวคิด ประกอบด้วย การเตรียมการรับมือล่วงหน้าให้เร็วขึ้น วิเคราะห์จัดทำพื้นที่เสี่ยงการเผาเสี่ยงฝุ่น (Risk Map) ควบคุมพื้นที่แบบมุ่งเป้ากลุ่มป่าแปลงใหญ่ป่ารอยต่อไฟที่เผาไหม้ซ้ำซาก ยึดพื้นที่ที่มีปัญหาเพื่อยกระดับปฏิบัติการของภาครัฐแบบข้ามเขตปกครอง บริหารไฟในพื้นที่เกษตรช่วงการเก็บเกี่ยวภายใต้ระบบการลงทะเบียน ให้รางวัลกับคนทำดีเพื่อสร้างแรงจูงใจ และบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดกับผู้กระทำผิดตามหลัก PPP ใช้หลักการเจรจากับประเทศเพื่อนบ้านก่อนเริ่มหมอกควันข้ามแดน มีงบประมาณและการสนับสนุนที่ยืดหยุ่น ใช้การสื่อสารที่รวดเร็ว ตรงประเด็น ทันเหตุการณ์ เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย กระจายข้อมูลทั่วทุกพื้นที่ มีตัวชี้วัดที่คำนึงถึงการลดผลกระทบต่อประชาชน ทั้งนี้ มาตรการรับมือสถานการณ์ไฟป่า หมอกควัน และฝุ่นละออง ปี ๒๕๖๘ จะมีการวางแผนปฏิบัติทั้งในระดับประเทศ ระดับกลุ่มพื้นที่ (Cluster) และระดับจังหวัด

๓. พื้นที่และเป้าหมาย

๓.๑ พื้นที่ป่า

เป้าหมาย : ควบคุมพื้นที่เผาไหม้ (ลดลงจากปี ๒๕๖๗)

(๑) ๙ จังหวัดภาคเหนือตอนบน	ลดลงร้อยละ ๒๕
(๒) ๘ จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง	ลดลงร้อยละ ๒๕
(๓) จังหวัดกาญจนบุรี	ลดลงร้อยละ ๒๕
(๔) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ลดลงร้อยละ ๒๕

พื้นที่ป่าแปลงใหญ่เสี่ยงเผาไหม้ ๑๔ กลุ่มป่า (Cluster)

(๑) กลุ่มป่าลุ่มน้ำปาย	(จ.แม่ฮ่องสอน จ.เชียงใหม่)
(๒) กลุ่มป่าศรีลานนา-แม่ลาว	(จ.เชียงใหม่ จ.เชียงราย จ.ลำปาง จ.พะเยา)
(๓) กลุ่มป่าสะเมิง	(จ.เชียงใหม่)
(๔) กลุ่มป่าสาละวิน	(จ.แม่ฮ่องสอน จ.เชียงใหม่ จ.ตาก)
(๕) กลุ่มป่าตอนใต้จังหวัดเชียงใหม่	(จ.เชียงใหม่ จ.แม่ฮ่องสอน จ.ลำพูน จ.ตาก)
(๖) กลุ่มป่าถ้ำผาไท	(จ.ลำปาง)
(๗) กลุ่มป่าแม่ยม	(จ.แพร่ จ.พะเยา จ.ลำปาง)
(๘) กลุ่มป่าเหนือเขื่อนสิริกิติ์	(จ.น่าน จ.อุตรดิตถ์ จ.แพร่)
(๙) กลุ่มป่าเขื่อนภูมิพล	(จ.ตาก จ.เชียงใหม่ จ.ลำพูน จ.ลำปาง)
(๑๐) กลุ่มป่าเวียงโกศัย - แม่วะ - ป่าแม่มอก	(จ.ลำปาง จ.สุโขทัย จ.ตาก จ.แพร่ จ.ลำพูน)
(๑๑) กลุ่มป่าห้วยขาแข้ง - แม่वंกั	(จ.อุทัยธานี จ.กำแพงเพชร จ.ตาก จ.นครสวรรค์)
(๑๒) กลุ่มป่ารอบเขื่อนศรีนครินทร์	(จ.กาญจนบุรี)
(๑๓) กลุ่มป่าจังหวัดเลย	(จ.เลย จ.เพชรบูรณ์)
(๑๔) กลุ่มป่าจังหวัดชัยภูมิ	(จ.ชัยภูมิ)

การติดตามผลในช่วงปฏิบัติการ : ควบคุมจำนวนจุดความร้อนจากการเผาไหม้

ความสำเร็จในการจัดการ ๑๔ กลุ่มป่าแปลงใหญ่รอยต่อไฟ (Cluster)

- (๑) มีกลไกการบริหารจัดการไฟแปลงใหญ่ที่ข้ามเขตป่าหรือเขตปกครอง
- (๒) ลดผลกระทบจากฝุ่นละอองต่อพื้นที่ชุมชน หรือเขตเศรษฐกิจหรือพื้นที่ท่องเที่ยว
(เชิงขนาด : เชิงปริมาณ : เชิงระยะทาง)
- (๓) มีการบูรณาการความร่วมมือของชุมชนรอบป่าและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม
- (๔) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ป่าแปลงใหญ่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ

๓.๒ พื้นที่เกษตร

เป้าหมาย : ควบคุมพื้นที่เผาไหม้จากการเผาข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อยโรงงาน (ลดลงจากปี ๒๕๖๗)

(๑) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ลดลงร้อยละ ๒๐
(๒) ๑๗ จังหวัดภาคเหนือ	ลดลงร้อยละ ๓๐
(๓) ภาคกลาง	ลดลงร้อยละ ๑๐
(๔) ภาคตะวันตก	ลดลงร้อยละ ๑๕

กลุ่มพืชเป้าหมาย

(๑) นาข้าว	ลดลงร้อยละ ๓๐
(๒) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	ลดลงร้อยละ ๑๐
(๓) อ้อยโรงงาน	ลดลงร้อยละ ๑๕

การติดตามผลในช่วงปฏิบัติการ : ควบคุมจำนวนจุดความร้อนจากการเผาไหม้

ความสำเร็จในการจัดการไฟในพื้นที่เกษตร (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และจังหวัด)

- (๑) มีเกษตรกรลงทะเบียนจัดการเชื้อเพลิงผ่านระบบบริหารจัดการเชื้อเพลิงไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของเกษตรกรที่มีความจำเป็นต้องจัดการเชื้อเพลิง
- (๒) การจัดการไฟจำเป็นที่มีการควบคุม (มีการขอยแปลง ไม่เผากลางคืน ไม่เผาข้ามคืน) ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๐ ของเกษตรกรที่ลงทะเบียนในระบบบริหารจัดการเชื้อเพลิง

๓.๓ พื้นที่เมือง (เป้าหมาย : ควบคุมการระบายฝุ่นในพื้นที่เมือง)

- (๑) การปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบ ร้อยละ ๑๐๐
(ยานพาหนะและโรงงานอุตสาหกรรมเป้าหมาย)

๔. ผลลัพธ์คุณภาพอากาศรายพื้นที่ในช่วงวิกฤต

รายภาค	ค่าเฉลี่ย PM _{2.5}		ค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงสูงสุด		จำนวนวันที่เกินมาตรฐาน	
	ปี ๒๕๖๗	ลดลงร้อยละ	ปี ๒๕๖๗	ลดลงเหลือไม่เกิน	ปี ๒๕๖๗	ลดลงร้อยละ
๑๗ จังหวัดภาคเหนือ	๔๖ มคก./ลบ.ม.	๑๕	๒๑๘ มคก./ลบ.ม.	๑๕๐ มคก./ลบ.ม.	๑๒๙	๑๐
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	๓๓ มคก./ลบ.ม.	๕	๑๐๑ มคก./ลบ.ม.	๗๕ มคก./ลบ.ม.	๙๗	๕
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	๓๗ มคก./ลบ.ม.	๕	๑๒๙ มคก./ลบ.ม.	๗๕ มคก./ลบ.ม.	๑๑๓	๕
ภาคกลาง	๓๔ มคก./ลบ.ม.	๕	๑๑๓ มคก./ลบ.ม.	๗๕ มคก./ลบ.ม.	๑๐๑	๕
ภาคตะวันตก	๔๑ มคก./ลบ.ม.	๕	๑๑๘ มคก./ลบ.ม.	๗๕ มคก./ลบ.ม.	๘๔	๕

๕. การปฏิบัติการ

การปฏิบัติการภายใต้มาตรการรับมือสถานการณ์ไฟป่า หมอกควัน และฝุ่นละออง ปี ๒๕๖๘ กำหนดให้สอดคล้องกับแหล่งกำเนิด ดังนี้

๕.๑ ระยะเตรียมการ (แผนที่เสี่ยงการเผาเสี่ยงฝุ่น หรือ Risk Map)

๑) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑.๑ จัดทำแผนที่เสี่ยงเผา และแผนปฏิบัติงานจัดการไฟป่าตามปฏิทินห้วงเวลาการเกิดไฟทั้งในพื้นที่ป่าไม้และพื้นที่เกษตรกรรมในที่ดินที่รัฐจัดสรรให้ในพื้นที่ป่าแปลงใหญ่รอยต่อไฟ ๑๔ กลุ่มป่า (Cluster) จัดฝึกอบรมเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงานป้องกันและควบคุมไฟป่าให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และอาสาสมัครควบคุมไฟป่าภาคประชาชน เพื่อให้มีความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน

๑.๒ จัดทำแผนบริหารจัดการเชื้อเพลิงที่ระบุพื้นที่และระยะเวลา แจ้งต่อคณะกรรมการระดับจังหวัดและสื่อสารให้ประชาชนในพื้นที่ทราบ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเรื่องการบริหารจัดการเชื้อเพลิง อาทิ คำนิยาม วัตถุประสงค์ หลักการ วิธีการ และประโยชน์ของการบริหารจัดการเชื้อเพลิง

๒) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จัดทำฐานข้อมูลพื้นที่ที่ทำการเพาะปลูกรายชนิดของพืชเกษตรที่เสี่ยงต่อการเผา ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อยโรงงาน และข้อมูลเกษตรกรแยกรายจังหวัด เพื่อการวางแผนในการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรที่เสี่ยงการเผาไหม้ และเป็นข้อมูลให้จังหวัดจัดทำระบบปฏิบัติการบริหารจัดการเชื้อเพลิงและแผนบริหารจัดการเชื้อเพลิงระดับจังหวัด อำเภอ และตำบลตามรายชื่อเกษตรกรและจำนวนพื้นที่ที่ขึ้นทะเบียนไว้

๕.๒ การจัดการไฟในป่า

๕.๒.๑ พื้นที่ป่าอนุรักษ์และป่าสงวนแห่งชาติ

๓) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกับจังหวัดและฝ่ายความมั่นคง (กองทัพบก กองอำนาจการรักษความมั่นคงภายในราชอาณาจักร กองทัพอากาศ) จัดชุดปฏิบัติการ ชุดลาดตระเวน จัดตั้งจุดตรวจ จุดสกัด จุดเฝ้าระวังพื้นที่เสี่ยง พื้นที่เป้าหมายหลักที่เป็นพื้นที่มุงเป้าในป่าอนุรักษ์และป่าสงวนแห่งชาติ ร่วมกับชุมชนที่อยู่ในและใกล้พื้นที่ป่าเพื่อป้องกัน จับกุมการบุกรุกและเผาพื้นที่ป่าและการดับไฟ สร้างการรับรู้ ปลุกจิตสำนึก ให้กับชุมชนในพื้นที่ และสนับสนุนให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการป่าและการดับไฟป่า

๔) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปฏิบัติการตามแผนบริหารจัดการ เชื้อเพลิง และแจ้งให้คณะกรรมการระดับจังหวัดทราบ

๕) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและจังหวัด ประกาศจำกัดการเข้าพื้นที่ป่า อนุรักษ์ ป่าสงวนแห่งชาติ และพื้นที่ที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยง ในช่วงเวลาที่เหมาะสมของแต่ละพื้นที่ตามประกาศของ เจ้าหน้าที่ เพื่อป้องกันการลักลอบเผาในพื้นที่ป่า

๕.๒.๒ พื้นที่ทำประโยชน์อื่นในพื้นที่ป่า

๖) คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดและคณะกรรมการป่าชุมชน ส่งเสริมและสนับสนุน การใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าชุมชนโดยไม่เผา เข้มงวดกวัดขั่น เฝ้าระวัง และติดตามตรวจสอบการบุกรุก/เผาในพื้นที่ป่าชุมชน หากมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนด ให้ทำการแจ้งเตือน หากพบการกระทำผิดซ้ำให้ดำเนินการ ลงโทษตามข้อบังคับของชุมชน การสนับสนุนให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการป่า ดับไฟป่าและการปรับเปลี่ยนอาชีพ

๗) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ร่วมดำเนินการ

- ส่งเสริมและสนับสนุนให้พื้นที่เกษตรกรรมในที่ดินของรัฐทำการเกษตรแบบไม่เผา โดยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเกษตรกรที่ทำการปลูกพืชชนิดเดิมแต่ไม่เผาในทุกขั้นตอนการผลิต ปรับเปลี่ยน การปลูกพืชบนที่สูง จากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เป็นพืชที่มีมูลค่าสูง และปรับเปลี่ยนพืชบนพื้นราบ จากพื้นที่ ไม่เหมาะสมปลูกข้าวปรับไปปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เพื่อส่งเสริมให้ปรับเปลี่ยนการปลูกพืชให้เหมาะสมและ สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ รวมทั้งพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการกำจัดตอซังและเศษวัสดุเหลือใช้ทาง การเกษตรแบบไม่เผาให้เหมาะสมตามบริบทของพื้นที่

- จัดหาแหล่งน้ำให้เพียงพอ เพื่อส่งเสริมและรองรับการเปลี่ยนแปลงการเพาะปลูกพืช จากพืชเชิงเดี่ยวเป็นพืชแบบผสมผสานแบบไม่เผา โดยมีพื้นที่มุงเป้าที่ชัดเจนและรายงานความสำเร็จ

- การสนับสนุนให้ภาคเอกชนร่วมลงทุนในการปรับเปลี่ยนการปลูกพืชเชิงเดี่ยวเป็น การปลูกพืชแบบผสมผสาน

- หากมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดให้ทำการแจ้งเตือน หากพบการกระทำผิดซ้ำ ให้ดำเนินการเพิกถอนสิทธิในการอนุญาตเข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัย

๕.๓ การจัดการไฟในพื้นที่เกษตร

๘) ให้จังหวัดนำข้อมูลจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และประกาศขึ้นทะเบียนรายชื่อเกษตรกรและจำนวนพื้นที่ที่มีความจำเป็นต้องใช้ไฟ อาทิ พื้นที่เกษตรกรรมที่อยู่ในพื้นที่สูงในช่วงปรับเปลี่ยนโครงสร้างการผลิตพื้นที่ไร่มุมนเวียน พื้นที่ที่จำเป็นต้องกำจัดการแพร่ระบาดของศัตรูพืช การจัดการวัสดุทางการเกษตรก่อนการเก็บเกี่ยว และหลังการเก็บเกี่ยว มุ่งเป้าพื้นที่นาข้าว พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน เพื่อวางแผนการบริหารจัดการไฟในพื้นที่เกษตรกรรมในแต่ละจังหวัดในช่วงตั้งแต่ระหว่างวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน - ๑๕ พฤษภาคม

๙) ให้จังหวัดร่วมกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ บริหารจัดการไฟในพื้นที่เกษตรที่เพาะปลูกข้าว และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในช่วงเก็บเกี่ยว โดยพิจารณาความสอดคล้องกับการปล่อยน้ำชลประทาน สภาพอากาศ ความจำเป็นในการเผา ให้จังหวัดนำระบบปฏิบัติการบริหารจัดการเชื้อเพลิงที่จัดทำไว้ดำเนินการตามรายชื่อเกษตรกรและจำนวนพื้นที่ที่ขึ้นทะเบียน โดยให้มีการกำหนดและประกาศหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการจัดการการเผา เช่น ต้องมีการย่อยแปลง ดำเนินการในช่วงกลางวันที่มีอากาศถ่ายเทได้ดี การไม่เผาข้ามคืน ให้จัดทำแนวกันไฟโดยรอบและควบคุมมิให้ไฟลุกลาม วิธีการควบคุมกำกับดูแลตามหลักเกณฑ์ที่ประกาศ และให้บังคับใช้กฎหมายกับผู้ฝ่าฝืน

๑๐) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำเนินมาตรการเชิงรุกกับเกษตรกรในที่ดินที่รัฐจัดสรรให้ โดยพิจารณาตัดสิทธิความช่วยเหลือหรือชดเชยต่าง ๆ จากภาครัฐ ไม่ให้สิทธิ หรือ เพิกถอนสิทธิ ส.ป.ก./นิคมสหกรณ์ และดำเนินมาตรการกับเกษตรกรที่ไม่ให้ความร่วมมือ ทำการเผาพื้นที่เกษตรกรรม หรือไม่เข้าระบบขึ้นทะเบียนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการบริหารจัดการไฟในพื้นที่เกษตรกรรมที่จังหวัดกำหนด ซึ่งต้องมีประกาศล่วงหน้าให้รับทราบโดยทั่วกัน

๑๑) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ขยายผลการดำเนินงานให้เกษตรกรปรับรูปแบบการผลิตให้ปลอดภัย การเผาโดยเน้นการปรับเปลี่ยนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์บนที่สูงโดยเฉพาะภาคเหนือ การปลูกข้าวบนพื้นที่ราบแบบไม่เผา โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การสนับสนุนเครื่องจักรกลในพื้นที่เกษตรแปลงใหญ่

๑๒) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงพาณิชย์ ออกมาตรการกำหนดสิทธิและประโยชน์เพื่อสร้างแรงจูงใจแก่เกษตรกรที่ผลิตสินค้าเกษตรแบบไม่เผา หรือที่ได้มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีเกี่ยวกับการผลิตพืชแบบไม่เผา และสร้างช่องทางการจัดจำหน่ายให้ได้ราคาที่สูงกว่าสินค้าทั่วไป เริ่มจากข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่ได้รับการรับรองกระบวนการผลิตแบบไม่เผาเพื่อลดปัญหาฝุ่น PM_{2.5} (PM_{2.5} Free Plus) และเพิ่มสิทธิพิเศษให้กับเอกชนที่รับซื้อสินค้าเกษตรแบบไม่เผา หรือสนับสนุนเครื่องจักรกล

๑๓) กระทรวงอุตสาหกรรม ให้ความสำคัญปริมาณอ้อยไฟไหม้เข้าโรงงานผลิตน้ำตาลทราย โดย

- การปรับปรุงแก้ไขข้อกำหนดโดยอาศัยอำนาจตาม พระราชบัญญัติอ้อยและน้ำตาลทราย พ.ศ. ๒๕๒๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ให้มีการลดการเผาอ้อย และส่งเสริมให้มีการนำส่งอ้อยสดคุณภาพดีส่งโรงงานผลิตน้ำตาลทราย

- ศึกษาแนวทางการใช้พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติมเพื่อแก้ไขปัญหา วัตถุประสงค์ย่อยโรงงานที่ถูกกลักลอบเผาสำหรับโรงงานผลิตน้ำตาลทรายอย่างยั่งยืน
- การบริหารจัดการการเผาสาบ และสนับสนุนเทคโนโลยีเครื่องจักรการสาบใบ้อยก่อนการตัด เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการเผา

๕.๔ การควบคุมฝุ่นละอองในเขตเมือง

๕.๔.๑ ยานพาหนะ

- ๑๔) กรุงเทพมหานคร และจังหวัดอื่นที่เป็นเมืองใหญ่ร่วมกับกระทรวงคมนาคม สำนักงาน ตำรวจแห่งชาติ และกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ออกประกาศห้ามรถบรรทุกขนาดใหญ่เข้าในเขตเมือง ในช่วงวิกฤติฝุ่นละออง เพื่อลดจำนวนรถและลดการระบายมลพิษ
- ๑๕) กระทรวงคมนาคม กรุงเทพมหานคร จังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สนับสนุนประชาชนในการเดินทางโดยระบบขนส่งสาธารณะ
- ๑๖) กระทรวงคมนาคม โดยสำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจรร่วมกับ กรมการขนส่งทางบก กรมการขนส่งทางราง องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพฯ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เสนอนโยบายปรับลดอัตราค่าโดยสารระบบขนส่งสาธารณะ รวมถึงการปรับลดราคาค่าจอดรถในบริเวณจุดแล้วจร ในช่วงวิกฤติฝุ่นละออง
- ๑๗) กระทรวงคมนาคม โดยองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพฯ และกรมการขนส่งทางบก เร่งรัดดำเนินงานตามแผนการทดแทนรถโดยสาร ขสมก. ที่ใช้เครื่องยนต์ดีเซลด้วยรถโดยสารไฟฟ้าให้แล้วเสร็จโดยเร็ว
- ๑๘) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงคมนาคม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร เข้มงวดตรวจสอบ/ตรวจจับควันดำ และควบคุมดูแลการระบายมลพิษจากรถบรรทุก รวมถึงพื้นที่ก่อสร้างในช่วงวิกฤติฝุ่นและบังคับใช้กฎหมายโดยบทลงโทษสูงสุด
- ๑๙) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เข้มงวดตรวจสอบ/ตรวจจับการกระทำผิดวินัยจราจร การห้ามจอดรถบนผิวถนนกีดขวางทางจราจร หากฝ่าฝืนให้ใช้บทลงโทษสูงสุด

๕.๔.๒ อุตสาหกรรม

- ๒๐) กระทรวงอุตสาหกรรม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตรวจสอบบังคับใช้กฎหมายกับ โรงงานอุตสาหกรรม โรงไฟฟ้า และสถานประกอบกิจการเป้าหมาย อาทิ กิจการเผาถ่าน หลอมโลหะ เตาเผาขยะ เตาเผาขยะติดเชื้อ อย่างเข้มงวด

๕.๔.๓ ชุมชนและริมทาง

- ๒๑) กระทรวงคมนาคม กระทรวงมหาดไทย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงาน ตำรวจแห่งชาติ จัดชุดปฏิบัติการหรือจัดให้มีระบบเฝ้าระวังที่มีเทคโนโลยีที่เหมาะสม ในการเฝ้าระวังตรวจสอบ ควบคุม และจับกุมผู้เผาสองข้างทาง เผาขยะ เศษใบไม้กิ่งไม้ เศษวัสดุทางการเกษตร อย่างมีประสิทธิภาพ

๒๒) จังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เฝ้าระวังและเตรียมความพร้อมรับมือกับสถานการณ์เหตุเพลิงไหม้ที่อาจเกิดขึ้นในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยในช่วงเริ่มเข้าสู่ฤดูร้อน

๕.๕ การจัดการหมอกควันข้ามแดน

๒๓) กระทรวงพาณิชย์ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือเสริมสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน ในการส่งเสริมการผลิตและการค้าสินค้าเกษตรแบบไม่เผาโดยเฉพาะข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และศึกษาหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการเสนอแนวทางหรือวิธีการที่เหมาะสมในการลดหรือระงับการนำเข้าสินค้าเกษตรที่พิสูจน์ได้ว่ามีกระบวนการผลิตที่เกี่ยวข้องกับการเผาทำให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพประชาชน

๒๔) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกระทรวงการต่างประเทศ จัดให้มีการหารือระดับรัฐมนตรีเพื่อยกระดับความร่วมมือป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันข้ามแดนในอนุภูมิภาคแม่โขงและภูมิภาคอาเซียนก่อนเข้าสู่ช่วงหมอกควันข้ามแดน

๒๕) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกระทรวงกลาโหม สนับสนุนการจัดตั้งศูนย์ข้อมูล/ศูนย์แจ้งเตือน เพื่อการบริหารและป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพ และศูนย์บัญชาการเฝ้าระวัง ควบคุม และดับไฟ ในประเทศเพื่อนบ้าน

๕.๖ การบริหารจัดการภาพรวม

๕.๖.๑ งบประมาณและการให้สิทธิประโยชน์

๒๖) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งรัดการขอรับการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงาน อาทิ

- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวบรวมรายชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณประจำปี ๒๕๖๘ ในการป้องกันและควบคุมไฟป่าในพื้นที่ ๑๔ กลุ่มป่าแปลงใหญ่รอยต่อไฟ (Cluster) และเร่งรัดการขอรับการจัดสรรงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น หรือขอรับการสนับสนุนจากภาคเอกชนก่อนเข้าสู่ห่วงโซ่ไฟฟ้า เพื่อสนับสนุนกำลังพลประจำจุดเฝ้าระวังในพื้นที่ป่า และบูรณาการกำลังพลของกระทรวงกลาโหม ทั้งกองทัพบก กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร กองทัพอากาศ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน และฝ่ายปกครอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการเฝ้าระวัง ป้องกัน ติดตามตรวจสอบการบุกรุก/การเผาในพื้นที่ป่า และปฏิบัติการดับไฟป่า ทั้งภาคพื้นดินและทางอากาศ

- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ขอรับการจัดสรรงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น เพื่อสนับสนุนการจัดการไฟในพื้นที่เกษตรแปลงใหญ่

๒๗) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ให้สิทธิประโยชน์กับภาคเอกชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการป่าและดับไฟป่า การพัฒนากิจการเกษตรที่ยั่งยืนทั้งการจัดการฟางข้าวและตอซัง และการเก็บเกี่ยวผลผลิต การตัดต้นอ้อยหรืออัดใบอ้อยเพื่อส่งโรงงานไฟฟ้าชีวมวลซึ่งจะช่วยลดการเผา การนำเศษวัสดุทางการเกษตรมาแปรรูปเป็นเชื้อเพลิงในโรงงานอุตสาหกรรมและในโรงไฟฟ้า

๕.๖.๒ การยกระดับการบังคับใช้กฎหมาย

๒๘) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ดำเนินคดีให้มีความทันสมัย โดยสามารถใช้พยานหลักฐานสมัยใหม่เพื่อเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ในการประกอบการสืบสวน สอบสวน และค้นหาพยานหลักฐานเพื่อการดำเนินคดีแก่ผู้กระทำผิดในการบุกรุก และ/หรือก่อให้เกิดไฟป่า อาทิจ ข้อมูลดาวเทียม และ/หรือข้อมูลอื่น ๆ ที่มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

๒๙) กระทรวงมหาดไทยกำกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ในการประกาศกำหนดพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญ ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อควบคุมกิจกรรมแหล่งกำเนิดที่ก่อให้เกิดฝุ่นละอองในพื้นที่ และดำเนินคดีแก่ผู้กระทำผิดอย่างเข้มงวด

๕.๖.๓ การปฏิบัติการในภาวะวิกฤต

๓๐) ให้ประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน เมื่อปริมาณฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน มีค่าเฉลี่ยในชั้นบรรยากาศ ๒๔ ชั่วโมง มีค่าตั้งแต่ ๑๕๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตรติดต่อกัน ๕ วัน เพื่อให้จังหวัดสามารถให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้ตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการ เพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องตามที่กระทรวงการคลังกำหนด

๓๑) คณะกรรมการอำนวยการเพื่อจัดการปัญหามลพิษทางอากาศ กำหนด/ประกาศนโยบายขอความร่วมมือทุกหน่วยงานเกี่ยวข้องพิจารณางดกิจกรรมกลางแจ้งในช่วงภาวะวิกฤตฝุ่นละออง อาทิ งดการแข่งขันกีฬากลางแจ้ง งดการเล่นคอนเสิร์ตกลางแจ้ง หรือเจ้าหน้าที่ให้ทำงานที่บ้าน (Work From Home) การปิดสถานศึกษาชั่วคราว เป็นต้น เพื่อลดความเสี่ยงต่อสุขภาพ

๓๒) กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย กรุงเทพมหานคร และกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม จัดเตรียมห้องปลอดฝุ่นเพื่อดูแลกลุ่มเปราะบาง แจกจ่ายอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล อาทิ หน้ากาก มุ้งสูฝุ่นแก่ประชาชนในพื้นที่เสี่ยง และยกระดับการจัดบริการด้านการแพทย์และสาธารณสุข ทั้งจัดหน่วยปฏิบัติการลงพื้นที่ดูแลประชาชน เปิดคลินิกมลพิษ คลินิกมลพิษออนไลน์ และยกระดับการบริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อมของหน่วยบริการสุขภาพ

๕.๖.๔ การสื่อสารประชาสัมพันธ์

๓๓) ยกระดับการสื่อสารประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ในทุกระดับ

(๑) ระดับประเทศ

- ศูนย์สื่อสารการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ (ศกพ.) รายงานสถานการณ์คาดการณ์ แจ้งเตือนสถานการณ์ฝุ่นละออง PM_{2.5} ภาพรวมทั่วประเทศสู่สาธารณะ ให้รวดเร็ว ทันท่วงที ทันการณ และแจ้งข้อมูลต่อคณะกรรมการระดับจังหวัด หน่วยงานกำกับดูแลแหล่งกำเนิด ยกระดับการปฏิบัติการ

- กรมประชาสัมพันธ์ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ร่วมกับเครือข่ายภาคประชาสังคม สื่อสารประชาสัมพันธ์ข้อมูลองค์ความรู้ในรูปแบบที่เข้าใจง่าย เพื่อสร้างความตระหนัก และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นละออง

(๒) ระดับพื้นที่ ผู้ว่าราชการจังหวัด ตั้งศูนย์สั่งการและติดตามสถานการณ์ระดับจังหวัด เพื่อสื่อสารข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง รวดเร็ว ทันเหตุการณ์ ต่อสาธารณชนและผู้ได้รับผลกระทบเป็นรายวันในช่วงวิกฤต เพื่อสร้างการรับรู้ และความเข้าใจต่อสถานการณ์ พื้นที่ที่มีการบริหารจัดการเชื้อเพลิง ผลกระทบ การตอบโต้ สถานการณ์ และการปฏิบัติงานของภาครัฐ

(๓) ระดับพื้นที่เสี่ยง ให้กระทรวงมหาดไทย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) วางแนวทางการแจ้งเตือนภัยสถานการณ์ฝุ่นละอองร่วมกับเครือข่ายผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ยกกระดับการแจ้งเตือน สถานการณ์แบบเจาะจงพื้นที่เสี่ยง เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัยได้รับข้อมูลการแจ้งเตือนและรับมือ สถานการณ์เพื่อลดผลกระทบต่อสุขภาพ

๖. กลไกการบริหารจัดการ

๖.๑ กลไกการบริหารจัดการระดับชาติ โดยคณะกรรมการอำนวยการเพื่อการจัดการปัญหามลพิษทางอากาศ ทำหน้าที่ในการเสนอแนะนโยบาย แนวทางมาตรการ อำนวยการ มอบหมาย ควบคุม กำกับ ประสานงาน และติดตาม การดำเนินงานของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีกรมควบคุมมลพิษเป็นหน่วยงานผู้ประสานงานหลัก

๖.๒ กลไกการบริหารจัดการระดับภาคหรือข้ามเขตป่าหรือเขตปกครอง ทำหน้าที่อำนวยการ บูรณาการแก้ไขปัญหาไฟป่า ควบคุมและดับไฟที่มีความรุนแรงในพื้นที่รอยต่อระหว่างจังหวัด เพื่อเชื่อมโยงนโยบายสู่การปฏิบัติการ แบบข้ามเขตปกครอง

๖.๓ กลไกการบริหารจัดการระดับจังหวัด เพื่อเชื่อมโยงนโยบายสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ ที่มีการบริหารจัดการแบบเบ็ดเสร็จ

ภาคผนวก

ข้อมูลพื้นฐาน

๑. สถานการณ์ฝุ่นละออง ปี ๒๕๖๗

๑) ทั่วประเทศ (๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ - ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๗) ปริมาณฝุ่นละออง PM_{2.5} เฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง มีค่า ๓๑ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (มคก./ลบ.ม.) ลดลงร้อยละ ๑๑ จำนวนวันที่ฝุ่นละออง PM_{2.5} เกินค่ามาตรฐาน ๑๘๘ วัน เพิ่มขึ้นร้อยละ ๔ และจุดความร้อน จำนวน ๑๓๙,๘๓๖ จุด ลดลงร้อยละ ๒๐

๒) พื้นที่ ๑๗ จังหวัดภาคเหนือ (๑ มกราคม - ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๗) ปริมาณฝุ่นละออง PM_{2.5} เฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง มีค่า ๔๖ มคก./ลบ.ม. ลดลงร้อยละ ๒๒ จำนวนวันที่ฝุ่นละออง PM_{2.5} เกินค่ามาตรฐาน ๑๒๙ วัน เท่ากับปีที่ผ่านมา และจุดความร้อน จำนวน ๗๙,๘๕๙ จุด ลดลงร้อยละ ๒๗

๓) พื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล (๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ - ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๗) ปริมาณฝุ่นละออง PM_{2.5} เฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง มีค่า ๓๓ มคก./ลบ.ม. ลดลงร้อยละ ๓ จำนวนวันที่ฝุ่นละออง PM_{2.5} เกินค่ามาตรฐาน ๙๗ วัน ลดลงร้อยละ ๕ และจุดความร้อน จำนวน ๔๕๗ จุด เพิ่มขึ้นร้อยละ ๙

๔) พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (๑ มกราคม - ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๗) ปริมาณฝุ่นละออง PM_{2.5} เฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง มีค่า ๓๗ มคก./ลบ.ม. ลดลงร้อยละ ๙ จำนวนวันที่ฝุ่นละออง PM_{2.5} เกินค่ามาตรฐาน ๑๑๓ วัน ลดลงร้อยละ ๒ และจุดความร้อน จำนวน ๒๘,๖๕๖ จุด ลดลงร้อยละ ๘

๕) พื้นที่ภาคกลาง (๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ - ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๗) ปริมาณ ฝุ่นละออง PM_{2.5} เฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง มีค่า ๓๔ มคก./ลบ.ม. ลดลงร้อยละ ๖ จำนวนวันที่ฝุ่นละออง PM_{2.5} เกินค่ามาตรฐาน ๑๐๑ วัน ลดลงร้อยละ ๗ และจุดความร้อน จำนวน ๓,๖๘๕ จุด เพิ่มขึ้นร้อยละ ๘

๖) พื้นที่ภาคตะวันตก (๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ - ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๗) ปริมาณฝุ่นละออง PM_{2.5} เฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง มีค่า ๔๑ มคก./ลบ.ม. เพิ่มขึ้นร้อยละ ๗๑ จำนวนวันที่ฝุ่นละออง PM_{2.5} เกินค่ามาตรฐาน ๘๔ วัน เพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๑๑ และจุดความร้อน จำนวน ๑๐,๐๓๓ จุด ลดลงร้อยละ ๓๓

๒. ข้อมูลจุดความร้อนและพื้นที่เผาไหม้

จุดความร้อนสะสมทั่วประเทศ (๑ มกราคม - ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๗) จำนวน ๑๓๒,๗๓๖ จุด แบ่งเป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติและป่าอนุรักษ์ ๙๐,๒๙๘ จุด (ร้อยละ ๖๘) พื้นที่เกษตร ๓๑,๙๐๙ จุด (ร้อยละ ๒๔) พื้นที่เมือง ๑๐,๕๒๙ จุด (ร้อยละ ๘) โดยภาคที่พบจุดความร้อนสูง ได้แก่ ๑๗ จังหวัดภาคเหนือ จำนวน ๗๙,๘๕๙ จุด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน ๒๘,๖๕๖ จุด ภาคกลางและภาคตะวันตก จำนวน ๑๗,๓๐๑ จุด

สำหรับพื้นที่เผาไหม้ทั่วประเทศ (๑ มกราคม - ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๗) รวม ๑๙,๕๒๓,๒๓๕ ไร่ แบ่งเป็น พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติและป่าอนุรักษ์ ๙,๒๒๐,๙๓๒ ไร่ (ร้อยละ ๔๗) พื้นที่เกษตร ๙,๓๒๐,๕๒๗ ไร่ (ร้อยละ ๔๘) พื้นที่เมือง ๙๘๑,๗๗๖ ไร่ (ร้อยละ ๕) โดยภาคที่พบจุดความร้อนสูง ได้แก่ ๑๗ จังหวัดภาคเหนือ ๑๐,๒๔๐,๕๐๖ ไร่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๕,๖๙๒,๑๒๘ ไร่ ภาคกลางและภาคตะวันตก ๓,๐๖๖,๐๖๕ ไร่

รายละเอียดดังนี้

๒.๑ จำนวนจุดความร้อนและพื้นที่เผาไหม้แยกรายแหล่งกำเนิด

๑) พื้นที่ป่า ซึ่งพบจุดความร้อน ๙๐,๒๙๘ จุด สูงสุดเกิดในพื้นที่ ๙ จังหวัดภาคเหนือตอนบน ๕๘,๒๑๘ จุด หรือร้อยละ ๖๔ (ป่าอนุรักษ์ ๓๑,๒๙๑ จุด และ ป่าสงวนแห่งชาติ ๒๖,๙๒๗ จุด) รองลงมา คือ ๘ จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๑๐,๓๒๘ จุด หรือ ร้อยละ ๑๒ (ป่าอนุรักษ์ ๖,๙๒๔ จุด และ ป่าสงวนแห่งชาติ ๓,๔๐๔ จุด)

เมื่อพิจารณาพื้นที่เผาไหม้ที่อยู่ในป่า ๙,๒๒๐,๙๓๒ ไร่ สูงสุดอยู่ในพื้นที่ ๙ จังหวัดภาคเหนือตอนบน ๖,๓๑๑,๓๗๕ ไร่ (ป่าอนุรักษ์ ๒,๙๔๖,๖๕๙ ไร่ และ ป่าสงวนแห่งชาติ ๓,๓๖๕,๑๑๖ ไร่) รองลงมา คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๙๕๘,๑๙๖ ไร่ ๘ จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๘๘๙,๓๑๙ ไร่ และภาคตะวันตก ๘๐๕,๘๓๙ ไร่

๒) พื้นที่เกษตร ซึ่งพบจุดความร้อน ๓๑,๙๐๙ จุด สูงสุดเกิดในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๑๔,๙๐๗ จุด หรือร้อยละ ๔๗ (พื้นที่เกษตร ๙,๙๒๘ จุด และ ส.ป.ก. ๔,๙๗๙ จุด) รองลงมา คือ ๘ จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๕,๐๙๕ จุด หรือ ร้อยละ ๑๖ (พื้นที่เกษตร ๓,๓๓๓ จุด และ ส.ป.ก. ๑,๗๖๒ จุด)

เมื่อพิจารณาจุดความร้อนที่เกิดขึ้นในพื้นที่เกษตรทั่วประเทศ

๑) พื้นที่นาข้าว จำนวนจุดความร้อน ๑๗,๘๐๐ จุด พบสูงสุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๑๐,๒๙๓ จุด รองลงมา คือ ๘ จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๒,๖๖๖ จุด ภาคกลางและตะวันตก ๒,๐๙๕ จุด

๒) พื้นที่เพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และไร่มวนเวียน จำนวนจุดความร้อน ๗,๗๘๔ จุด พบสูงสุดใน ๙ จังหวัดภาคเหนือตอนบน ๖,๑๘๐ จุด รองลงมา คือ ๘ จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๗๕๗ จุด

๓) พื้นที่เพาะปลูกอ้อยโรงงาน จำนวนจุดความร้อน ๓,๖๔๖ จุด พบสูงสุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๑,๖๘๘ จุด รองลงมา คือ ภาคกลางและภาคตะวันตก ๑,๐๐๐ จุด

เมื่อพิจารณาพื้นที่เผาไหม้ที่อยู่ในพื้นที่เกษตร ๙,๓๒๐,๕๒๗ ไร่ สูงสุดอยู่ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๔,๓๔๐,๓๗๗ ไร่ รองลงมา คือ ๘ จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๒,๐๓๔,๑๐๗ ไร่ และภาคกลาง ๑,๑๑๖,๖๓๕ ไร่

๓) พื้นที่เมือง ซึ่งพบจุดความร้อน ๑๐,๕๒๙ จุด สูงสุดเกิดในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๓,๖๗๙ จุด หรือร้อยละ ๓๕ (พื้นที่ชุมชน ๓,๓๖๒ จุด และ ริมทาง ๓๑๗ จุด) รองลงมา ได้แก่ ภาคกลางและภาคตะวันตก ๒,๗๑๒ จุด หรือร้อยละ ๒๖ (พื้นที่ชุมชน ๒,๕๑๗ จุด และริมทาง ๑๙๕ จุด) ๙ จังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑,๕๗๗ จุด หรือร้อยละ ๑๕ (พื้นที่ชุมชน ๑,๔๙๙ จุด และริมทาง ๗๘ จุด) และ ๘ จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๑,๑๗๐ จุด หรือร้อยละ ๑๑ (พื้นที่ชุมชน ๑,๐๕๘ จุด และ ริมทาง ๑๑๒ จุด)

เมื่อพิจารณาพื้นที่เผาไหม้ที่อยู่ในพื้นที่เมือง ๙๘๑,๓๗๖ ไร่ สูงสุดอยู่ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๓๙๓,๕๕๕ ไร่ รองลงมา คือ ๘ จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๒๑๖,๙๑๖ ไร่ และ ๙ จังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑๕๕,๘๖๔ ไร่

๒.๒ จำนวนจุดความร้อนแยกรายพื้นที่

๑) พื้นที่ ๑๗ จังหวัดภาคเหนือ จำนวนจุดความร้อน ๗๙,๘๕๙ จุด พบสูงสุดในพื้นที่ป่า ๖๘,๙๔๖ จุด (ร้อยละ ๘๖) รองลงมา ได้แก่ พื้นที่เกษตร ๘,๑๖๖ จุด (ร้อยละ ๑๐) และพื้นที่เมือง ๒,๗๔๗ (ร้อยละ ๓) โดย

๑.๑) พื้นที่ ๙ จังหวัดภาคเหนือตอนบน จำนวนจุดความร้อนส่วนใหญ่พบในพื้นที่ป่า ๕๘,๒๑๘ จุด (ร้อยละ ๙๓) (ป่าอนุรักษ์ ๓๑,๒๙๑ จุด และ ป่าสงวนแห่งชาติ ๒๖,๙๒๗ จุด) พื้นที่เกษตร ๓,๐๗๑ จุด (ร้อยละ ๕) และพื้นที่เมือง ๑,๕๗๗ จุด (ร้อยละ ๓)

เมื่อพิจารณาพื้นที่เผาไหม้ ๗,๐๙๙,๗๖๕ ไร่ สูงสุดอยู่ในพื้นที่ป่า ๖,๓๑๑,๗๗๕ ไร่ หรือร้อยละ ๘๙ (ป่าอนุรักษ์ ๒,๙๔๖,๖๕๙ ไร่ และ ป่าสงวนแห่งชาติ ๓,๓๖๕,๑๑๖ ไร่) พื้นที่เกษตร ๖๓๒,๑๒๓ ไร่ (ร้อยละ ๙) และพื้นที่เมือง ๑๕๕,๘๖๔ ไร่ (ร้อยละ ๒)

๑.๒) พื้นที่ ๘ จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง จำนวนจุดความร้อนส่วนใหญ่พบในพื้นที่ป่า ๑๐,๗๒๘ จุด (ร้อยละ ๖๓) รองลงมา ได้แก่ พื้นที่เกษตร ๕,๐๙๕ (ร้อยละ ๓๐) และพื้นที่เมือง ๑,๑๗๐ จุด (ร้อยละ ๗)

เมื่อพิจารณารายจังหวัดที่มีจุดความร้อนสูง ได้แก่

(๑) จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน ๑๔,๑๒๗ จุด ส่วนใหญ่พบในพื้นที่ป่า ๑๓,๖๘๘ จุด (ป่าอนุรักษ์ ๘,๒๑๘ จุด ป่าสงวนแห่งชาติ ๕,๔๗๐ จุด)

(๒) จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน ๑๔,๐๘๙ จุด ส่วนใหญ่พบในพื้นที่ป่า ๑๓,๒๙๕ จุด (ป่าอนุรักษ์ ๗,๓๔๔ จุด ป่าสงวนแห่งชาติ ๕,๙๕๑ จุด)

(๓) จังหวัดตาก จำนวน ๘,๒๓๗ จุด ส่วนใหญ่พบในพื้นที่ป่า ๗,๖๕๐ จุด (ป่าอนุรักษ์ ๔,๗๗๑ จุด ป่าสงวนแห่งชาติ ๒,๘๗๙ จุด)

(๔) จังหวัดลำปาง ๘,๐๐๓ จุด ส่วนใหญ่พบในพื้นที่ป่า ๗,๒๕๕ จุด (ป่าอนุรักษ์ ๓,๔๕๕ จุด ป่าสงวนแห่งชาติ ๓,๘๐๐ จุด)

(๕) จังหวัดน่าน ๕,๔๙๕ จุด ส่วนใหญ่พบในพื้นที่ป่า ๕,๐๙๙ จุด (ป่าอนุรักษ์ ๒,๓๘๓ จุด ป่าสงวนแห่งชาติ ๒,๗๑๖ จุด)

ทั้งนี้ จุดความร้อนที่เกิดขึ้นใน ๕ จังหวัด คิดเป็นร้อยละ ๖๓ ของจุดความร้อนในพื้นที่ ๑๗ จังหวัดภาคเหนือ

เมื่อพิจารณาพื้นที่เผาไหม้ ๓,๑๔๐,๗๔๓ ไร่ สูงสุดอยู่ในพื้นที่เกษตร ๒,๐๓๔,๑๐๗ ไร่ (ร้อยละ ๖๕) พื้นที่ป่า ๘๘๙,๗๑๙ ไร่ หรือร้อยละ ๒๘ (ป่าอนุรักษ์ ๔๓๕,๕๐๓ ไร่ และ ป่าสงวนแห่งชาติ ๔๕๔,๒๑๖ ไร่) และพื้นที่เมือง ๒๑๖,๙๑๖ ไร่ (ร้อยละ ๗)

๒) พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวนจุดความร้อน ๒๘,๖๕๖ จุด พบสูงสุดในพื้นที่เกษตร จำนวน ๑๔,๙๐๗ จุด (ร้อยละ ๕๒) รองลงมา ได้แก่ พื้นที่ป่า ๑๐,๐๗๐ จุด (ร้อยละ ๓๕) และพื้นที่เมือง ๓,๖๗๙ จุด (ร้อยละ ๑๓)

เมื่อพิจารณาเป็นรายชนิดพืช จำนวนจุดความร้อนสูงสุดเกิดในพื้นที่นาข้าว ๑๐,๒๙๓ จุด
รองลงมา ได้แก่ อ้อยโรงงาน ๑,๖๘๘ จุด

เมื่อพิจารณาพื้นที่เผาไหม้ ๕,๖๙๒,๑๒๘ ไร่ สูงสุดอยู่ในพื้นที่เกษตร ๔,๓๔๐,๓๗๗ ไร่ (ร้อยละ ๗๖) รองลงมา คือ พื้นที่ป่า ๙๕๘,๑๙๖ ไร่ หรือ ร้อยละ ๑๗ (ป่าอนุรักษ์ ๔๒๗,๒๙๗ ไร่ และ ป่าสงวนแห่งชาติ ๕๓๐,๘๙๙ ไร่) และพื้นที่เมือง ๓๙๓,๕๕๕ ไร่ (ร้อยละ ๗)

๓) พื้นที่ภาคกลางและภาคตะวันตก จำนวนจุดความร้อน ๑๗,๓๐๑ จุด พบจุดความร้อนสูงสุดในพื้นที่ป่า ๑๐,๒๗๓ จุด หรือร้อยละ ๕๙ (ป่าอนุรักษ์ ๗,๖๕๐ จุด ป่าสงวนแห่งชาติ ๒,๖๒๓ จุด) รองลงมา ได้แก่ พื้นที่เกษตร ๔,๓๑๖ จุด (ร้อยละ ๒๕) และพื้นที่เมือง ๒,๗๑๒ จุด (ร้อยละ ๑๖)

เมื่อพิจารณารายจังหวัด จังหวัดกาญจนบุรี มีจำนวนจุดความร้อนสูงสุด ๑๐,๓๔๑ จุด หรือ ร้อยละ ๖๐ ของจุดความร้อนในภาคกลางและภาคตะวันตก ส่วนใหญ่พบในพื้นที่ป่า ๘,๓๖๙ จุด (ร้อยละ ๘๑) (ป่าอนุรักษ์ ๖,๙๗๓ จุด ป่าสงวนแห่งชาติ ๑,๓๙๖ จุด) รองลงมา ได้แก่ พื้นที่เมือง ๑,๑๔๖ จุด และพื้นที่เกษตร ๘๒๖ จุด จำนวนจุดความร้อนรวมของทุกจังหวัดที่เหลือในภาคนี้ (นอกเหนือจากจังหวัดกาญจนบุรี) อีกร้อยละ ๔๐ ส่วนใหญ่เกิดในพื้นที่เกษตร ๓,๔๙๐ จุด (ร้อยละ ๕๐) จังหวัดที่พบจุดความร้อนในพื้นที่เกษตรสูง ได้แก่ จังหวัดลพบุรี ๙๒๖ จุด สุพรรณบุรี ๗๘๑ จุด พระนครศรีอยุธยา ๕๔๓ จุด

เมื่อพิจารณาเป็นรายชนิดพืช จำนวนจุดความร้อนสูงสุดเกิดในพื้นที่นาข้าว ๒,๐๙๕ จุด
รองลงมา ได้แก่ อ้อยโรงงาน ๑,๐๐๐ จุด

เมื่อพิจารณาพื้นที่เผาไหม้ ๓,๐๖๖,๐๖๕ ไร่ สูงสุดอยู่ในพื้นที่เกษตร ๑,๘๕๗,๐๓๐ ไร่ (ร้อยละ ๖๑) พื้นที่ป่า ๑,๐๑๐,๑๐๙ ไร่ หรือร้อยละ ๓๓ (ป่าอนุรักษ์ ๕๖๕,๗๗๙ จุด ป่าสงวนแห่งชาติ ๔๔๔,๓๓๐ จุด) และพื้นที่เมือง ๑๙๘,๙๒๕ ไร่ (ร้อยละ ๖)

๔) พื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวนจุดความร้อน ๖๔๙ จุด พบสูงสุดในพื้นที่เมือง ๓๗๗ จุด (ร้อยละ ๕๘) รองลงมาได้แก่ พื้นที่เกษตร ๒๗๒ จุด (ร้อยละ ๔๒) ซึ่งส่วนใหญ่เกิดในพื้นที่นาข้าว จังหวัดปทุมธานี

เมื่อพิจารณาพื้นที่เผาไหม้ ๗,๔๗๕ ไร่ สูงสุดอยู่ในพื้นที่เกษตร ๖,๖๒๗ ไร่ (ร้อยละ ๘๙) และพื้นที่เมือง ๘๔๘ ไร่ (ร้อยละ ๑๑)

๕) พื้นที่ภาคตะวันออก จำนวนจุดความร้อน ๓,๙๔๘ จุด พบสูงสุดในพื้นที่เกษตร ๒,๖๒๕ จุด (ร้อยละ ๖๖) ส่วนใหญ่เกิดในพื้นที่นาข้าว จังหวัดปราจีนบุรี รองลงมาได้แก่ พื้นที่เมือง ๗๒๗ จุด (ร้อยละ ๑๘) และพื้นที่ป่า ๕๙๖ จุด (ร้อยละ ๑๕)

เมื่อพิจารณาพื้นที่เผาไหม้ ๕๑๗,๐๕๑ ไร่ สูงสุดอยู่ในพื้นที่เกษตร ๔๕๐,๒๖๖ ไร่ (ร้อยละ ๘๗) พื้นที่ป่า ๕๑,๑๒๐ ไร่ หรือร้อยละ ๑๐ (ป่าอนุรักษ์ ๖,๐๕๖ จุด ป่าสงวนแห่งชาติ ๔๕,๐๖๔ จุด) และพื้นที่เมือง ๑๕,๖๖๕ ไร่ (ร้อยละ ๓)

๖) พื้นที่ภาคใต้ จำนวนจุดความร้อน ๒,๓๒๓ จุด พบสูงสุดในพื้นที่เกษตร ๑,๖๒๓ จุด (ร้อยละ ๗๐) รองลงมาได้แก่ พื้นที่ป่า จำนวน ๔๑๓ จุด (ร้อยละ ๑๘) และพื้นที่เมือง ๒๘๗ จุด (ร้อยละ ๑๒) โดยพบพื้นที่เผาไหม้เฉพาะในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ๘ ไร่

แบบรายงานผลการปฏิบัติงาน
การป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม ปี 2567/68
รายงาน ณ วันที่
จังหวัด

ผลการดำเนินงาน ณ วันที่ 15 สิ้นเดือน ประจำเดือน

มาตรการ/กิจกรรม	หน่วยงานรับผิดชอบ	ผลงานรอบปัจจุบัน	หน่วย	ผลงานสะสม	หน่วย
1. การเฝ้าระวัง สร้างการรับรู้ และป้องปรามการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม					
1.1 การติดตามสถานการณ์และตรวจสอบจุด Hot Spot ในปี 2568			ครั้ง		ครั้ง
1.2 การนำข้อมูลจุด Hot Spot และพื้นที่เผาใหม่ ทาบกับพื้นที่แปลงเกษตรที่เผา			ราย		ราย
1.3 การลงพื้นที่ประชาคม ทำความเข้าใจกับเกษตรกร ที่ทำการเผาในพื้นที่ โดยไม่ได้ลงทะเบียน			ราย		ราย
2. การประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ และป้องปรามการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม					
2.1 จัดทำฐานข้อมูลพื้นที่เพาะปลูกข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อยโรงงาน และข้อมูลเกษตรกรแยกรายจังหวัด และส่งให้จังหวัดและหน่วยที่รับผิดชอบในแต่ละพื้นที่			ราย/ไร่		ราย/ไร่
1) ข้าว			ราย/ไร่		ราย/ไร่
2) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์			ราย/ไร่		ราย/ไร่
3) อ้อยโรงงาน			ราย/ไร่		ราย/ไร่
2.2 ออกประกาศและแจ้งให้เกษตรกรมาขึ้นทะเบียน			ครั้ง		ครั้ง
2.3 รับขึ้นทะเบียนเกษตรกรที่มีความจำเป็นต้องบริหารการเผาและนำลงระบบปฏิบัติการ			ราย/ไร่		ราย/ไร่
1) ข้าว			ราย/ไร่		ราย/ไร่
2) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์			ราย/ไร่		ราย/ไร่
3) อ้อยโรงงาน			ราย/ไร่		ราย/ไร่
2.4 เกษตรกรดำเนินการเผาตามการขึ้นทะเบียน โดยมีการจัดการไฟจำเป็นที่มีการควบคุม (มีการขอแปลง ไม่เผากลางคืน ไม่เผาข้ามคืน)			ราย/ไร่		ราย/ไร่
1) ข้าว			ราย/ไร่		ราย/ไร่
2) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์			ราย/ไร่		ราย/ไร่
3) อ้อยโรงงาน			ราย/ไร่		ราย/ไร่
2.5 จัดชุดปฏิบัติการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และฝ่ายปกครอง เฝ้าระวังการเผาในพื้นที่ และกำกับควบคุมการบริหารการเผา			ครั้ง		ครั้ง

3. การดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรที่ปลอดภัยของหน่วยงานในพื้นที่					
4. มาตรการ/กิจกรรม/โครงการ อื่นๆ					

5. ปัญหา อุปสรรค ของการดำเนินงาน

.....

6. ข้อเสนอแนะ/แนวทางในการปรับปรุงการดำเนินการ

.....

ลงชื่อ.....ผู้รายงาน
 (.....)
 ตำแหน่ง.....